

IZVJEŠTAJ
SA ŠESTOG SASTANKA PODODBORA I UNAPRIJEĐENOG STALNOG DIJALOGA
ZA TRGOVINU, INDUSTRIJU, CARINE, POREZE I SARADNJU
SA DRUGIM ZEMLJAMA KANDIDATIMA

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) stupio je na snagu 1. maja 2010. godine okončanjem procesa ratifikacije u nacionalnim Parlamentima država članica Evropske unije, čime je Crna Gora, pored trgovinskih, preuzela i sve druge obaveze iz SSP-a. Stupanjem na snagu Sporazuma, privremeni Odbor postaje Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, dok privremeni Pododbori postaju stalni Pododbori. Jedan od sedam pododbora je i Pododbor za trgovinu, industriju, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima, u čijoj su nadležnosti sledeća pregovaračka poglavlja:

- Poglavlje 1 – Slobodno kretanje robe,
- Poglavlje 16 – Oporezivanje,
- Poglavlje 20 – Preduzetnička i industrijska politika,
- Poglavlje 29 – Carinska unija i
- Poglavlje 30 – Vanjski odnosi.

U dosadašnjem periodu, održano je šest sastanka Pododbora i to: 26. maja 2008. u Podgorici, 3. aprila 2009. u Briselu, 25. marta 2010. u Podgorici, 18. februara 2011. u Biselu, 8. marta 2012. u Podgorici, i poslednji sastanak 19. aprila o.g. u Biselu.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. marta 2013. godine, utvrdila Osnovu za učešće crnogorske delegacije na VI sastanku Pododbora za trgovinu, industriju, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima, Brisel (Belgija), koju je dostavilo Ministarstvo ekonomije. U prilogu Osnove dostavljen je i materijal za sastanak Pododbora, sa pratećim aneksima (aneksi 1, 2 i 3)², koji je izrađen u skladu sa instrukcijama dobijenim od EK. Nakon usvajanja od strane Vlade pomenuti materijal je prosljeđen Komisiji, preko Ministarstva vanjskih poslova, dvije nedelje prije sastanka.

1. OTVARANJE SASTANKA, UVODNE NAPOMENE I USVAJANJE DNEVNOG REDA

U radu sastanka učestvovali su predstavnici državnih organa i institucija Crne Gore s jedne strane, i predstavnici nadležnih generalnih direktorata Evropske komisije (EK). Sastanak Pododbora je u ime Crne Gore otvorio amb. Aleksandar Andrija Pejović, glavni pregovarač, a u ime Evropske komisije Thomas Hagleitner, zamjenik šefa jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu za proširenje.

Sastanak Pododbora je imao za cilj da ukaže na ostvareni napredak u odnosu na prethodni sastanak, koji je održan 8. marta 2012. Dnevni red je usvojen bez izmjena.

U pripremi materijala, njegovoj prezentaciji i odgovorima na pitanja sa crnogorske strane, bile uključene sledeće institucije, i to kako slijedi po oblastima: Slobodno kretanje robe - Ministarstvo ekonomije, Institut za standardizaciju, Zavod za metrologiju i Akreditaciono tijelo; Trgovina - Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija i MONSTAT; Industrija i turizam - Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća i Ministarstvo održivog razvoja i turizma; Oporezivanje - Ministarstvo finansija i Poreska uprava; Carinska unija - Ministarstvo finansija i Uprava carina.

---

² Aneks 1, kojim je data tabela podrške koju Crnoj Gori trenutno pružaju EU i druge nacionalne ili međunarodne institucije i realizacija pomoći; Aneks 2, koji se odnosi na statističke podatke o trgovini; Aneks 3, kojim su prikazane strane direktne investicije.

2. SLOBODNO KRETANJE ROBE

2.1. Zakonodavstvo i institucionalni/administrativni kapaciteti (najnovije informacije o napretku ostvarenom nakon posljednjeg sastanka Pododbora)

Crnogorska delegacija je informisala o novinama u zakonodavnom okviru vezano za donesena podzakonska akta Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti („Sl. list CG“, br. 53/11). Vezano za obaveznu upotrebu CE znaka, crnogorska delegacija je obavijestila predstavnike EK da će u tom smislu u narednom periodu napraviti izmjene horizontalnog zakonodavnog okvira kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode.

2.2 Horizontalne i proceduralne mjere za standardizaciju, metrologiju, akreditaciju, ocjenu usklađenosti i nadzor tržišta, uključujući napredak u pogledu administrativnih kapaciteta i infrastrukture, kako bi se pravilno ispunile obaveze iz člana 77 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Institut za standardizaciju Crne Gore je u periodu mart 2012. – mart 2013. godine donio cca 2.224 crnogorskih standarda i srodnih dokumenata. Ukupan broj donešenih standarda na nacionalnom nivou je cca 9.556, dok se još 375 standarda nalazi u proceduri javne rasprave. Od ukupnog broja donesenih standarda, Institut je do sada donio 2.965 harmonizovanih standarda vezanih za direktive Novog pristupa, što predstavlja oko 60% ukupnog broja harmonizovanih standarda. Takođe, naglašeno je da je do sada na crnogorski jezik prevedeno 5,12% dok je ostatak dostupan na engleskom jeziku. Institut je do sada usvojio 2 izvorna nacionalna standarda MEST OHSAS 18001 i MEST OHSAS 18002. U izvještajnom periodu usvojena su i preostala interna pravila Instituta. Do sada je osnovano ukupno 6 tehničkih komiteta, a predstavnici Instituta i tehničkih komiteta prate rad tih tijela u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju. Vezano za članstvo u ETSI, u toku su razgovori o mogućnosti da Ministarstvo za informaciono društvo ili Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost postanu članovi ETSI-ija, pri čemu bi Institut za standardizaciju bio zadužen za donošenje standarda. U cilju ispunjavanja jednog od 6 kriterijuma za punopravno članstvo u CEN/CENELEC, Institut za standardizaciju je u prethodnom periodu pripremio projekat vezano za uspostavljanje adekvatnog informacionog sistema.

Zavod za metrologiju kao nacionalni metrološki institut zadužen je za zakonsku i naučnu metrologiju, kontrolu predmeta od dragocjenih metala, kao i predstavljanje Crne Gore u međunarodnim organizacijama za metrologiju. U izvještajnom periodu Zavod je nastavio sa ispunjavanjem obaveze iz Zakona o metrologiji, kao i sa kontinuiranom edukacijom zaposlenih. U martu 2013. godine Zavod je na EURAMET-ovom Tehničkom komitetu za kvalitet uspješno prezentovao sistem kvaliteta Zavoda za metrologiju. Prethodno predstavlja preduslov za aplikaciju za objavljivanje rezultata poređenja u bazi BIPM-a. Takođe, u martu je predata aplikacija za akreditaciju Laboratorije za masu, Laboratorije za dužinu i Laboratorije za temperaturu, i to kod crnogorskog Akreditacionog tijela (ATCG-a), koje će biti praćeno i akreditacijom od strane HAA (Hrvatske akreditacijske agencije) koja je potpisnik EA MLA sporazuma. U Zavodu za metrologiju je trenutno 28 zaposlenih i 2 pripravnika. U skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima pripremljen je novi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za metrologiju koji je u proceduri donošenja. Iako je pravilnikom bilo predloženo 64 radna mjesta, zbog ekonomske krize taj broj je smanjen na 32.

Akreditaciono tijelo Crne Gore je do sada akreditovalo 19 tijela za ocjenu usaglašenosti, i to: 14 laboratorija za ispitivanje, 1 laboratorija za kalibraciju, 3 kontrolna tijela i 1 sertifikaciono tijelo za proizvode. U izvještajnom periodu akreditovana su 2 tijela

za ocjenu usaglašenosti i to: sertifikaciono tijelo za proizvode organskog porijekla i laboratorija za ispitivanje pitke vode. ATCG je punopravni član EA, a u toku su pripreme u cilju podnošenja aplikacije za status potpisnika multilateralnog ugovora EA MLA. Takođe, ATCG-u je podnijeta aplikacija od strane Zavoda za metrologiju. Trenutno ne postoje sertifikaciona tijela za sertifikaciju industrijskih proizvoda.

U dijelu **tržišnog nadzora**, Crna Gora je predstavila napredak koji je ostvaren u prethodnom periodu, a odnosi se na najnovije informacije vezano za zakonodavni okvir, reformu inspeksijskog nadzora, aktivnostima koordinacionog tijela, sardanju sa carinskim organima odnosno sprovođenje memoranduma između Tržišne inspekcije i Uprave carina, edukaciju, sprovođenje tržišnog nadzora i tekućim projektima pomoći. Što se tiče zakonodavnog okvira, Crna Gora je uz pomoć IPA Projekta „Zaštita potrošača i tržišni nadzor pripremila nacрте novih zakona, i to: Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakona o nadzoru nad tržištem. U izvještajnom periodu Koordinaciono tijlo za tržišni nadzor je pripremila a Vlada CG usvojila: Izvještaj o radu Koordinacionog tijela za tržišni nadzor (za IVQ 2010 i za 2011.godinu) s Listom nadležnosti za nadzor nad tržištem po grupama proizvoda, i Izvještaj o radu Sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik za 2011.godinu. U cilju sprovođenja Memoranduma o saradnji između Tržišne inspekcije i Uprave carina oformljena je radna grupa čiji je zadatak da se na što lakši i efikasniji način omogući realizaciju budućih, zajedničkih aktivnosti koje će doprinijeti bezbjednosti tržišta. U cilju što bolje edukacije, uz podršku pomenutog IPA Projekta održane su radionice koje su bile posvećene edukaciji novih trenera – tržišnih inspektora, pripremi tržišnih inspektora za sprovođenju godišnjeg Programa tržišnog nadzora, kao i niz seminara. U okviru regionalnog projekta ORF – “Jačanje saradnje organa tržišnog nadzora u zemljama JIE“ pripremljen je Memorandum o saradnji organa tržišnog nadzora zemalja JIE i dogovorena koordinirana kontrola bezbjednosti odabranih proizvoda u regionu. Što se tiče sprovođenja tržišnog nadzora, kroz proaktivni nadzor kontrolisano je 18 vrsta proizvoda, dok je reaktivni nadzor sproveden za opsane proizvode na osnovu podataka preuzetih sa RAPEX nedjeljnih izvještaja i opasne proizvode za koje su podaci preuzeti iz drugih dostupnih baza podataka o opasnim proizvodima, kao i na osnovu obavještenja Uprave carina i pritužbi potrošača.

Osnovne preporuke EK i dokumenta koja je potrebno dostaviti – tačka 2. Slobodno kretanje robe

EK je od Crne Gore tražila da:

- *Dostavi informaciju koja se odnosi na podatke o kontroli proizvoda vezano bezbjednost i to sa aspekta: broja kontrolisanih proizvoda, zemlje porijekla, mjesta oduzimanja, trendovi kao i drugi relevantni podaci sa kojima raspolaže Crna Gora - Uprava za inspeksijske poslove i druge inspekcije;*
- *Dostavi radne verzije: Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakona o tržišnom nadzoru – nadležno Ministarstvo ekonomije.*

3. TRGOVINA

3.1. Razmjena statističkih podataka o trgovini i direktnim stranim ulaganjima

Statistički podaci o trgovini i direktnim stranim ulaganjima primpremljeni su od strane MONSTAT-a i Centralne banke Crne Gore u skladu sa važećim evropskim propisima i Priručnikom bilansa plaćanja MMF.

Na sastanku je konstatovano da je za Crnu Goru tržište EU veoma značajno, i da pored zemalja sa kojima ima potpisane Sporazume o slobodnoj trgovini (FTA), najznačajniji trgovinski partner Crne Gore je EU. S druge strane, Crna Gora je tek na 120 mjestu liste

trgovinskih partnera EU. Kao razlog, od strane Komisije, navedena je veličina tržišta, struktura trgovine, kao i veliki broj FTA.

3.2. Administrativni kapaciteti u pogledu različitih nadležnosti u trgovini (trenutno stanje sa naglaskom na napredak ostvaren nakon posljednjeg sastanka Pododbora, uz poseban osvrt na rast broja zaposlenih, fluktuaciju osoblja i pruženu obuku)

Vežano za administrativne kapacitete Komisija je ukazala na nephodnost jačanju administrativnih kapaciteta, kako sa aspekta rasta broja zaposlenih, tako i broja i kvaliteta obuka.

Od strane crnogorske delagacije Komisija je upoznata za formiranjem direktorata u okviru Ministarstva vanjskih poslova koja će se baviti ekonomskom diplomatijom.

3.3. Usklađivanje zakonodavstva sa *acquis-em* (ostvoreni napredak, naročito u pogledu izvoznih kredita i zakonodavstva u oblasti robe dvostruke namjene)

Vežano za zakonodavstvo u oblasti robe dvostruke namjene Komisija je informisana o stupanju na snagu Zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene, koji se odnosi na dalje normativno regulisanje izvoza robe dvostruke namjene, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Uredbom Savjeta EU br. 428/2009. uz uvažavanje međunarodne prakse koja se primjenjuje u pomenutoj oblasti. Takođe, rečeno je da je pripremljen nact Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opreme i nevojnim ubojnim sredstvima, kao i da će isti biti proslijeđen EK na komentare.

Delegacija EK pozdravila je donošenje legislative sa ciljem usklađivanja zakonodavstva sa *acquis-em*, a posebno činjenicu da su prilikom izrade zakona konsultovane relevantne međunarodne organizacije.

Takođe, Komisija je upoznata sa činjenicom da u Crnoj Gori u ovom trenutku ne postoji institucija koja se bavi osiguranjem izvoznih kredita tj. uopšte ne postoji formalna šema i praksa osiguranja izvoznih kredita. Dinamika usklađivanja sa zakonodavstvom EU će se definisati kroz predstojeći proces pregovora o članstvu.

3.4. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući postepeno ukidanje carina (uz najnovije podatke o napretku ostvarenom nakon posljednjeg sastanka Pododbora)

Od strane Komisije pozdravljeno je usklađivanje carinskih stopa u skladu sa obavezama utvrđenim odgovarajućim aneksima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Takođe, ukazano je na značaj primjene SSP-a, i u tom smislu EK je pozvala na nastavak aktivnosti u cilju poštovanja dogovorene dinamike liberalizacije tržišta.

3.5. Svjetska trgovinska organizacija

Komisija je punopravno članstvo Crne Gore u STO (29. april 2012.) označila kao najveći napredak učinjen u odnosu na prethodni sastanak Pododbora.

Crnogorska strana informisala je Komisiju o aktivnostima vezanim za implementaciju preuzetih STO obaveza, i to kako slijedi:

- Crna Gora je stekla status posmatrača u Sporazumu o javnim nabavkama i pregovori su u toku.

- Završeni su pregovori za pristupanje Sporazumu o trgovini civilnim vazduhoplovima, kao i za pristupanje Ministarskoj deklaraciji o trgovini proizvodima informacione tehnologije.
- Imenovan je i Stalni predstavnik – izvanredni i opunomoćeni ambasador Crne Gore u STO.

Vezano za status posmatrača u Sporazumu o javnim nabavkama od strane Komisije, naglašeno je da, imajući u vidu proces EU integracija i usaglašavanja crnogorske sa EU legislativom, pregovore sa STO članicama treba voditi uz konsultacije sa EK.

3.6. Efekti CEFTA sporazuma, podaci o sprovođenju

Komisija je istakla važnost implementacije CEFTA Sporazuma i puno korišćenje njenih mehanizama. Pohvaljena je posvećenost Crne Gore u primjeni Sporazuma i aktivno učestvuje u radu CEFTA tijela.

Komisija je informisana o predstojećim pregovorima vezano za liberalizacija trgovine uslugama i planiranim aktivnostima na izradi Strategije razvoja Jugo-istočne Evrope do 2020. godine (SEE 2020 Strategy). Naime, u skladu sa Strategijom Evrope 2020. godine, biće izrađena Strategija razvoja Regiona koja će biti sačinjena od 5 stubova: Integrisani rast, Pametni rast, Održivi rast, Inkluzivni rast i Upravljanje rastom. Za izradu prvog stuba, koji se tiče rasta obima trgovine i njene dalje liberalizacije i stvaranje povoljnog investicionog ambijenta, biće zadužen CEFTA Sekretarijat kroz saradnju sa zemljama potpisnicama. Za ostale stubove, biće zadužen RCC-Regional Cooperation Council.

Jedna od tema vezano za CEFTA Sporazum bili su trgovinski odnosi između Crne Gore i Hrvatske jer ulaskom Hrvatske u EU, a u skladu sa Tekstom ugovora o pristupanju, Hrvatska je u obavezi da istupi iz CEFTA-e, i trgovinski odnosi između Crne Gore i Hrvatske će se odvijati na osnovu SSP-a. Imajući u vidu da će Hrvatska 1. jula 2013. pristupiti EU, Savjet za sabilizaciju i pridruživanje ovlastio je EK da pokrene inicijativu za izmjene SSP-a. U toku su tehnička prilagođavanja Sporazuma. Od strane Komisije pozdravljen je napredak u pregovorima, i izražena nada da će Sporazum biti u primjeni od 1. jula 2013. godina.

3.7. Pregovori o sporazumima o slobodnoj trgovini i bilateralnim investicionim sporazumima sa trećim zemljama

Crna Gora je informisala EK da su sporazumi o slobodnoj trgovini (FTA) sa zemljama EFTA-e i Ukrajinom stupili na snagu.

Komisija je bila zainteresovana pregovore sa članicama Carinske unije (Ruska Federacija, Bjelorusija i Kazahstan). Vezano za pomenute pregovore, a u kontekstu EU integracija, stav Komisije je da Crna Gora može da zaključi FTA ali je neophodno da pomenuti sporazumi imaju otkaznu klauzulu.

Takođe, u skladu sa preporukama Komisije Crna Gora je potvrdila da će svi novi Sporazumi sadržati automatsku otkaznu klauzulu tj. da će prestati da važe danom pristupanja EU.

3.8. Najnoviji podaci o finansijskoj pomoći Evropske unije i drugih donatora (tekućoj i onoj koja se programira)

EK su dostavljene informacije o finansijskoj pomoći EU i drugih donatora kroz Aneks 1. U odnosu na dostavljeni materijal nova informacija odnosila se na IPA projekat. Naime,

u okviru Nacionalnog programa za Crnu Goru u okviru IPA I Komponente Podrška tranziciji i jačanje institucija za 2012-2013, Ministarstvu ekonomije i Upravi za zaštitu konkurencije je odobren projekat "Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU" čija vrijednost iznosi 1,32 miliona eura. U pitanju je Ugovor Delegacije EU sa njemačkom Agencijom za razvoj (GIZ) putem indirektnog centralizovanog upravljanja, od čega EU učestvuje sa 1,2 miliona, dok GIZ učestvuje sa 120 hiljada eura, kao kofinansijer. Projekat sadrži dvije komponente. Prva se odnosi na konkurenciju, a druga na Direktivu o uslugama na unutrašnjem tržištu. Svrha projekta je jačanje kapaciteta Uprave za zaštitu konkurencije da bi se podstakla konkurencija na crnogorskom tržištu i izgradnja kapaciteta Ministarstva ekonomije za efektivno prenošenje i sprovođenje Direktive 32006L0123 o uslugama na unutrašnjem tržištu i novog Zakona o uslugama. Vrijednost komponente koja se odnosi na Direktivu o uslugama na unutrašnjem tržištu iznosi 700 000 eura, a projekat će otpočeti sa realizacijom u IV kvartalu 2013.

Osnovne preporuke EK i dokumenta koja je potrebno dostaviti – tačka 3. Trgovina

- **Komisija je ukazala na značaj tehničkih pregovora Crne Gore i EK, a koji se odnose na izmjene SSP, i izrazila nadu da će Sporazum biti u primjeni od 1. jula 2013. ulaskom Hrvatske u EU;**
- **Komisija je pozdravila članstvo Crne Gore u STO, sa akcentom na dobijeni status posmatrača u Sporazumu o javnim nabavkama, kao i pregovore koji su u toku. Ovom prilikom naglašeno je da, imajući u vidu proces EU integracija i usaglašavanja crnogorske sa EU legislativom, pregovore sa STO članicama treba voditi uz konsultacije sa EK - nadležno Ministarstvo finansija;**
- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene i nacrt Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opreme i nevojnim ubojnim sredstvima – nadležno Ministarstvo ekonomije.**

4. INDUSTRIJA

U skladu sa Agendom u okviru tačke Industrijska i preduzetnička politika razmatrane su sljedeće tematske oblasti:

4.1. Predstavljanje od strane Komisije novih saopštenja o Uniji za inovacije i industrijskoj politici

U posmatranom izvještajnom periodu nije bilo novih saopštenja prezentiranih od strane EK.

4.2. Zakonodavstvo i institucionalni/administrativni kapacitet (najnovije informacije o napretku ostvarenom nakon posljednjeg sastanka Pododbora)

U dostavljenom materijalu prezentirane su informacije koje se odnose na ostvoreni napredak, sa posebnim akcentom na unaprjeđenje poslovnog ambijenta i aktivnosti Savjeta za unaprjeđenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi. Tokom sastanka Pododbora, takođe su predstavljene i najnovije informacije iz djelokruga rada Savjeta, nastale u periodu od slanja materijala do održavanja sastanka, a odnose se na unaprjeđenje stanja u oblasti "izvršenja ugovora". Predstavnici EK su izrazili zadovoljstvo postignutim rezultatima na planu uvođenja RIA-procjene uticaja propisa u crnogorski regulatorni sistem, implementacije preporuka "Giljotine propisa", objedinjavanja registracije privrednih društava, omogućavanja elektronskog podnošenja prijave za registraciju preduzeća, zatim aktivnosti u oblasti reforme biznis licenciranja odnosno uspostavljanja elektronskog registra licenci i dr.

4.3. Napredak u oblasti politike koja se tiče malih i srednjih preduzeća. Mala i srednja preduzeća – sprovođenje Akta o malim preduzećima: kratak pregled aktivnosti preduzetih u periodu od posljednjeg sastanka Pododbora, sa posebnim naglaskom na pristup malih i srednjih preduzeća kreditima i na jačanje njihovih tehnoloških kapaciteta

Prezentirani su najnoviji podaci koji se odnose na sprovedene aktivnosti i mjere u oblasti politike malih i srednjih preduzeća, u skladu sa zacrtanim ciljevima Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015, u smislu poboljšanja poslovnog okruženja, jačanja finansijske podrške, povećanja konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i promocije preduzetništva, sa posebnim osvrtom na aktivnosti usmjerene u pravcu jačanja finansijske podrške sektoru MSP kao i u pogledu unaprjeđenja tehnoloških kapaciteta MSP. Od strane crnogorskih predstavnika detaljnije su prezentirani najnoviji podaci o finansijskoj podršci sektoru malih i srednjih preduzeća od strane IRFCG, podaci o kreditnoj aktivnosti i faktoring poslovanju u posmatranom izvještajnom periodu. Predstavljene su i aktivnosti na planu uspostavljanja centara uspješnosti u Crnoj Gori, kao i naučno-tehnoloških parkova, obzirom na prepoznatu potrebu jačanja tehnološke baze i podizanja kapaciteta MSP. EK je pohvalila postignute rezultate u oblasti politike malih i srednjih preduzeća, koje su potvrđene u Izvještaju o progresu u implementaciji Small Business Act-a, SME Policy Index za 2012. godinu. Posebno je istaknut napredak u dijelu unaprjeđenja poslovnog ambijenta i pojednostavljenja procedura, registracije preduzeća, institucionalnog okvira, kao i potreba da se nastave strukturne reforme. Takođe je akcentirano i učešće Crne Gore u CIP-EIP programu i pretpostavka za učešće u budućem COSME programu koji će uključiti i internacionalizaciju MSP.

4.4. Industrijska politika

U pogledu industrijske politike u dostavljenom materijalu prezentirane su aktivnosti na izradi Strategije razvoja prerađivačke industrije, koja obuhvata analizu ključnih industrijskih podsektora poput metaloprerađivačke i drvne industrije, uključujući i druge podsektore sa značajnijim doprinosom GDP-u, zapošljavanju i izvozu. Na zahtjev predstavnika EK, pružene su aktuelne informacije o stanju u Kombinat aluminijuma Podgorica i prezentirane aktivnosti Vlade CG, odnosno Ministarstva ekonomije koje se vode na planu realizacije Zaključaka Skupštine CG o konačnom rješenju situacije u ovom privrednom društvu.

4.5. Okvirni program za konkurentnost i inovacije (2007-2013.) – najnoviji podaci o učešću Crne Gore u ovom programu

U okviru navedene tačke nije bilo dodatnih komentara od strane EK, već je ista obrađena u poslatom materijalu, gdje su detaljno prikazani podaci o učešću u Programu za preduzetništvo i inovacije, koji obuhvataju aktivnosti crnogorskog konzorcijuma-Evropskog centra za informacije i inovacije Crne Gore u okviru Evropske mreže preduzetništva (EEN), zatim realizovane mjere finansijske podrške, podrška kroz projekte eko-inovacija, kao i podrška stvaranju mreže ženskog preduzetništva.

4.6. Najnoviji podaci o finansijskoj pomoći Evropske unije i drugih donatora (tekućoj i onoj koja se programira)

U okviru navedene tačke dnevnog reda nije bilo diskusije, već je ista data tabelarnim pregledom, kao sastavnim dijelom priloženog materijala.

4.7. TURIZAM: napredak u politici u oblasti turizma, zakonodavni napredak, Strategija razvoja turizma

U okviru navedene tačke dnevnog reda prezentovane su najnovije informacije u dijelu unaprjeđenja zakonodavnog okvira, kao i aktivnosti na realizaciji operativnih ciljeva propisanih Strategijom razvoja turizma do 2020. godine. U pitanju su aktivnosti za unaprjeđenje aviodostupnosti i nautičke dostupnosti Crne Gore. Predstavljani su i projekti prekogranične saradnje – Vrhovi Balkana, Calypso i Eden, sa statusom realizacije. Predstavljen je i značaj novo usvojenog strateškog razvojnog dokumenta za oblast turizma - Akcionog plana za pripremu turističkih sezona - Agende reformi u turizma.

Osnovne preporuke EK i dokumenta koja je potrebno dostaviti – tačka 4. Industrija

• *Imajući u vidu završen proces analitičkog i bilateralnog skrininga u oblasti poglavlja 20 Preduzetnička i industrijska politika, zatim Izvještaja o analitičkom pregledu, nedavno dostavljenog od strane EK, kao i intenzivirane aktivnosti na pripremi Pozicije za otvaranje pregovora u ovom poglavlju, predstavnici EK nijesu zahtijevali dodatne informacije, već su pohvalili ostvareni napredak u oblasti Industrijske i preduzetničke politike. **EK je izrazila zadovoljstvo postignutim rezultatima u oblastima unaprjeđenja poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi, politike MSP, potvrđene izvještajem o progresu u implementaciji Small business Act za Evropu, 2012.g., kao i postignute rezultate po osnovu učešća Crne Gore u programu Preduzetništvo i inovacije(EIP) okvirinog programa CIP.***

• ***EK je od Crne Gore tražila da dostavi u pisanoj formi najnovije informacije, detaljnije prezentirane na sastanku Pododbora, koje se odnose unaprjeđenje poslovnog ambijenta, jačanje finansijske podrške i unaprjeđenje tehnoloških kapaciteta sektora malih i srednjih preduzeća, kao i iz oblasti politike turizma- nadležno Ministarstvo finansija, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća i Ministarstvo održivog razvoja i turizma.***

5. OPOREZIVANJE

5.1. Zakonodavstvo i institucionalni/administrativni kapaciteti (najnovije informacije o napretku ostvarenom nakon posljednjeg sastanka Pododbora)

Crnogorski predstavnici su na sastanku obezbijedili detaljne informacije, u pisanoj i usmenoj formi, koje se odnose na napredak ostvaren u periodu mart 2012. godine – mart 2013. godine u oblasti poreza u dijelu zakonodavstva, institucionalnih i administrativnih kapaciteta i donatorske pomoći.

Predstavnicu Evropske komisije je pokazala interesovanje za Zakon o dopunama Zakona o akcizama, u dijelu koji se odnosi na kontrolu upotrebe gasnih ulja i tečnog naftnog gasa koji služe za grijanje, a na koje se primjenjuje niža akciza. Takođe, predstavnici EK su se osvrnuli i na akcizu na kafu uz konstataciju da kafa u EU nije akcizni proizvod i zatražili pojašnjenje u pogledu postojanja diskriminacije uvoznika kafe u odnosu na domaće proizvođače s obzirom da član 56b Zakona o akcizama propisuje akciznu osnovicu samo kod uvoza kafe. Crnogorski predstavnici su pojasnili da se akciza plaća na proizvodnju i uvoz kafe i da u tom smislu ne postoji diskriminacija i dogovoreno je da o navedenom detaljnije informišu EK na bilateralnom skriningu 29-30 aprila o. g. Pored pomenutog, u vezi zaključivanja sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja predstavnici EK je interesovalo da li Crna Gora prilikom pregovaranja ovih sporazuma, u dijelu razmjene informacija predlaže novu, dužu verziju člana 26, koji omogućava viši stepen razmjene informacija, o čemu su zatražili da ih informišemo na predstojećem skriningu.

U vezi administrativnih kapaciteta, EK je tražila od Crne Gore da približi rad Grupe B6 uz konstataciju da je to pozitivan iskorak i jako dobar način za uspostavljanje regionalne saradnje između poreskih uprava (poreske uprave Crne Gore, Srbije, Slovenije,

Hrvatske, Federacije BiH i Republike Srpske) obzirom da se poreske uprave regiona suočavaju sa istim ili sličnim problemima. Pružena je informacija koji su to prioritetni problemi i pitanja na koja treba staviti akcenat kako bi se zajedno pronalazila najbolja rješenja za njihovo prevazilaženje.

Predstavnici EK zatražili su pojašnjenje za „uvođenje elektronskog sistema pružanja usluga poreskim obveznicima“, a predstavnica Poreske uprave ih je u tom dijelu obavijestila da se mislilo na e-podnošenje poreskih prijava za dobit, PDV i bilans stanja i uspjeha, tj. projekt koji se završava u junu, tako da je uz postojeće e-podnošenje prijava na dohodak fizičkih lica zaokružen e-servis za obveznike kada su poreske prijave u pitanju. Takođe je ukazano i na mogućnost u nekom budućem projektu i on-line (korišćenje interneta) komunikacije sa poreskim obveznicima putem davanja brzih i jednoobraznih odgovora na najčešće postavljena pitanja (umjesto korišćenja Call centra i e-maila), odnosno uspostavljanje virtuelnog poreskog asistenta po uzoru na rješenje koje ima Slovenija.

5.2. Najnoviji podaci o finansijskoj pomoći Evropske unije i drugih donatora (tekućoj i onoj koja se programira)

U materijalu dostavljenom prije sastanka Pododbora, dat je detaljan osvrt na tačku dnevnog reda 5.2 tako da po navedenoj tački nije bilo rasprave niti komentara od strane EK.

Zaključak (osnovne preporuke EK) – tačka 5. Oporezivanje

- *Na sastanku Pododbora rečeno je da je u dokumentima koji se šalju EK neophodno precizno definisati status zakona, odnosno napraviti jasno razgraničenje između zakona koji je Vlada predložila i koji su usvojeni od strane Skupštine.*

→ ***Dogovoreno je da Crna Gora na bilateralnom skriningu dostavi detaljne informacije o:***

- *Načinu obračuna akzice na kafu. Naime, analizom crnogorske legistative EK je iskazala zabrinutost da proizvođači i uvoznici kafe nemaju isti tretman. Crnogorski predstavnici su pojasnili da u CG kao ni u Evropi ne postoje proizvođači kafe nego samo prerađivači kafe koji uvoze kafu i da postoji tehnički propust u članu 56b, koji se odnosi na akciznu osnovicu, jer pored uvoznika treba dodati i proizvođače - nadležno Ministarstvo finansija;*

- *Modelu koji se koristio prilikom potpisivanja Sporazuma/Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u pogledu razmjene informacija (član 26), a od crnogorske strane je dato pojasnjenje da noviji ugovori koji su potpisani nakon sticanja nezavisnosti Crne Gore imaju odbredbe koje se odnose na razmjenu obavještenja koja posjeduju banke i druge finansijske institucije - nadležno Ministarstvo finansija;*

6. CARINSKA UNIJA

6.1 Zakonodavstvo i institucionalni/administrativni kapaciteti (najnovije informacije o napretku ostvarenom nakon posljednjeg sastanka Pododbora)

Crnogorska delegacija je obezbijedila detaljne informacije, u pisanoj i usmenoj formi, koje se odnose na napredak ostvaren u periodu mart 2012. godine – mart 2013. godine u oblasti carinskog zakonodavstva, institucionalnih i administrativnih kapaciteta i donatorske pomoći. Takođe, predstavnici EK su obaviješteni da će im, u skladu sa zaključkom sa prošlog sastanka Pododbora do kraja aprila o.g. biti dostavljen Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona radi davanja komentara. U oblasti administrativnih kapaciteta posebno je istaknut rad na Poslovnoj strategiji UC 2013-2015, koja definiše viziju, misiju i strateške ciljeve Uprave carina (UC), a čija izrada je u finalnoj fazi.

Evropska komisija je pozdravila ažuriranje nacionalne Carinske tarife sa Kombinovanom nomenklaturom EU 2013. Takođe, pokazala je interesovanje za novi Zakon o Carinskoj tarifi u dijelu carinske kontrole krajnjeg korisnika uvezene robe koja se ugrađuje u civilne vazduhoplove, a koja je oslobođena od plaćanja carine. U tom kontekstu, predstavnici

EK su ukazali crnogorskoj delegaciji na poseban sistem kontrole koji EU primjenjuje u ovoj oblasti o kojem će nas detaljnije pismeno informisati. U dijelu administrativnih kapaciteta Komisija se interesovala za izradu, primjenu i budžet Poslovne strategije UC 2013-2015. Naime, s obzirom na period koji pokriva Strategija ukazali su na potrebu njenog hitnog usvajanja i objavljivanja na web sajtu, nakon čega treba da uslijede ostale aktivnosti, posebno donošenje akcionih planova na godišnjem nivou za njenu primjenu. Nadalje, predstavnike EK je interesovao Memorandum o razumijevanju između Uprava carina Crne Gore i Italije, čiji tekst će im biti dostavljen nakon sastanka. Pozdravljena je saradnja UC, Tržišne inspekcije i Agencije za nadzor životne sredine u cilju zaštite zdravlja i bezbjednosti ljudi i sugerisano je crnogorskoj strani upoznavanje sa smjernicama EK u oblasti bezbjednosti proizvoda koje su dostupne zemljama kandidatima, posebno u dijelu izrade memoranduma o saradnji između nadležnih organa. Predstavnici EK su istakli značaj osposobljavanja carinske laboratorije kroz nabavku adekvatne opreme, obuku kadrova i informatičku podršku. Takođe, u dijelu zaštite prava intelektualne svojine na granici predstavnici EK su zahtijevali detaljnije statističke podatke o prekinutim postupcima (na osnovu zahtjeva/po službenoj dužnosti), vrsti i količini oduzete robe, za koje je dogovoreno da im se naknadno dostave. Pored navedenog, predstavnici EK su upoznati sa novom sistemom za analizu rizika koji je donirala UC Slovenije i zatražili su da im se pismeno dostave dodatne informacije o profilima rizika. Na kraju, EK je ističući važnost obuke carinskih službenika podržala Crnu Goru da i dalje učestvuje u programu CUSTOMS 2013 i sugerisala da pored EU i ostale države učesnici programa daju inicijative i predloge za organizovanje obuka jer postoji puno prostora za unapređenje u ovoj oblasti.

6.2. Najnoviji podaci o finansijskoj pomoći Evropske unije i drugih donatora (tekućoj i onoj koja se programira), trenutni status SEED (Sistematska elektronska razmjena podataka) projekta

Evropska komisija je ohrabrila Crnu Goru da i u narednom periodu nastavi sa apliciranjem za sredstva iz IPA fondova i drugih raspoloživih izvora pomoći u cilju realizacije projekata koji joj predstoje u procesu pristupanja EU.

6.3 Zajednički tranzit-trenutno stanje

Crnogorska delegacija je upoznala EK sa planovima u vezi implementacije Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS-a) i ukazala na problem nedostatka raspoloživih sredstava za primjenu navedenog sistema. EK se složila da su za primjenu NCTS-a potrebna značajna sredstva ali i istakla važnost početka primjene NCTS-a u narednih 4-5 godina s obzirom da je to plan za postizanje međupovezanosti za čitav region.

Zaključak – tačka 6. Carinska unija

- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti** *Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona radi procjene njegove usaglašenosti sa Acquis-em - nadležno Ministarstvo finansija;*
- **Evropska komisija će Crnoj Gori dostaviti** *informaciju o sistemu carinske kontrole krajnjeg korisnika robe koja se ugrađuje u civilne vazduhoplove, a koja je oslobođena od plaćanja carine;*
- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti** *informaciju o usvajanju i objavljivanju Poslovne strategije UC 2013-2015 - nadležna Uprava carina;*
- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti** *Memorandum o razumijevanju između Uprave Carina Crne Gore i Carinske agencije Italije - nadležna Uprava carina;*
- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti** *statističke podatke u vezi zaštite prava intelektualne svojine na granici- podaci o prekinutim postupcima (na osnovu zahtjeva/po službenoj dužnosti), vrsti i količini oduzete robe - nadležna Uprava carina;*
- **Crna Gora će Evropskoj komisiji dostaviti** *informaciju o analizi rizika i broju profila rizika - nadležna Uprava carina.*